

اولویت بندی ویژگیهای مربیان ملی فوتبال کشور

مجید ولی^۱، مجید سلیمانی^۲، محمد علیمردانی^۳، محمد مهدی سوزی^۴

۱ دانشجوی دکترای مدیریت راهبردی سازمان ها و رویداد ورزشی، گروه تربیت بدنی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بروجرد، بروجرد، ایران

۲ دکترای مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ملایر، ملایر، ایران.

۳ دانشجوی دکترای مدیریت ورزشی، تربیت بدنی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه پیام نور واحد تهران، تهران، ایران

۴ کارشناس ارشد مدیریت دولتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد نراق

نام و نشانی ایمیل نویسنده مسئول:

مجید ولی

majidvali58@gmail.com

چکیده

هدف این پژوهش، اولویت بندی ویژگیهای مربیان ملی فوتبال کشور می باشد. در این مطالعه توصیفی-پیمایشی اطلاعات مربوط به معیارهای انتخاب مربیان ملی فوتبال کشور با استفاده از پرسشنامه بر اساس چهار شاخص فنی، مدیریتی، شخصیتی و اجتماعی جمع آوری گردید. بدین منظور، تعداد ۸۷ نفر از اعضای مجمع فدراسیون فوتبال، اساتید مدیریت ورزشی دارای سابقه تحقیق در رشته فوتبال و مربیان سطح اول حوزه فوتبال کشور به عنوان پاسخگو، در این مطالعه شرکت کردند. نتایج این مطالعه نشان داد که ارتباط معناداری بین گروه های مدیران، مربیان و اساتید مدیریت ورزشی در مورد شاخص های چهارگانه انتخاب مربیان ملی فوتبال کشور نشان داد. در نهایت از دیدگاه کل پاسخگویان به ترتیب، شاخص های فنی، مدیریتی، شخصیتی و اجتماعی در انتخاب مربیان ملی فوتبال کشور دارا بودند. از سوی دیگر با توجه به مقایسه انجام شده، ویژگی های مدیریتی، فنی، اجتماعی و شخصیتی در رشته والیبال برای انتخاب مربیان ملی رتبه های اول تا چهارم را به خود اختصاص داده اند.

واژگان کلیدی: اولویت بندی، تیم ملی، شاخص های انتخاب، فوتبال، مربیان

مقدمه

از عوامل موفقیت و اثر بخشی هر سازمانی، انتخاب افراد شایسته و لایق برای احراز پست های سازمان است. در همین راستا برای موفقیت یک تیم ورزشی، انتخاب افراد شایسته و کارآمد ضروری به نظر می رسد (۹). یکی از مهمترین عواملی که در موفقیت تیمهای ورزشی موثر می باشد، مربیان آن است. یک مربی کارآمد با استفاده از دانش و تجربه خود می تواند موجب توسعه عملکرد ورزشکاران و در نهایت تیم خود شود. مربیگری از جمله مشاغل پیچیده ای است که انجام آن از عهده هر کسی بر نمی آید. یک مربی باید از دانش تخصصی در زمینه رشته ورزشی خود برخوردار باشد (۱۰). مربیگری به عنوان یک شغل به قدری دارای اهمیت و پیچیده است که دنتون در کتاب برنامه ی کارآمد مربیان آمریکایی می نویسد، برای موفقیت یک فرد در سمت مربیگری، وی باید از جنبه های مختلف دارای مهارت و تخصص باشد. (۱). (۱۵) فرندسن^۱ و همکاران عقیده دارند سه عامل مهم دانش و آگاهی های فردی، قابلیت کنترل عوامل هیجانی موثر بر ورزشکار، دارا بودن ارتباط قوی و موثر با ورزشکاران، می تواند موفقیت یا عدم موفقیت مربیان را باعث گردد. (۱۷). همچنین دیویس^۲ و همکاران ویژگی های یک مربی موفق و کارآمد را آگاهی از فنون و روش های ورزشی، درک عملکرد، ایجاد انگیزه، راهنمایی و هدایت بازیکنان، آگاهی از عملکرد بدن، تجزیه و تحلیل مهارت های بازیکنان، آشنایی با آسیب های رشته ورزشی و اداره کرده جلسات تمرین بیان می کند. (۱۳). همچنین هالمبیک^۳ و همکاران برای احراز پست مربیگری ۱۵ ویژگی را بیان نموده اند که عبارتند از دانش ورزشی مربی، آشنایی با علوم ورزشی، انگیزه و دانش آشنایی با مهارت های ارتباطی و انگیزشی، ارزشیابی از کار خود و ورزشکاران، سازماندهی و برنامه ریزی و ارزشیابی (۱۶). کهندل معیار های انتخاب مربیان تیم های ملی برای چند ورزش گروهی را، ویژگی های شخصیتی ادراکی، ویژگی های اجتماعی، مهارت های عاطفی انسانی، ویژگی های علمی-تخصصی، مهارت های مدیریتی، ویژگی های ورزشی، ویژگی های فردی و سوابق کاری عنوان کرده است کنفدراسیون فوتبال آسیا^۴ (۲۰۰۳) از جنبه های روانشناختی در عملکرد مربیان تیم های ورزشی را مورد توجه قرار داده است. این کنفدراسیون معتقد است که نتیجه فوتبال در مسابقات سال آینده در دستان مربیانی است که با علوم رفتاری و روانشناسی آشنایی دارند و می توانند تمرینات مهارت های روانی را به طور کاربردی در کنار مهارت های جسمانی و فنون فوتبال به اجرا درآورند (۱۱). وجود مربی کارا از الزامات موفقیت تیم های ورزشی است، مربی کارآمد با استفاده از دانش و تجربه خود بازیکنان را به بالاترین سطح آمادگی می رساند و تیم را به بهترین نتیجه ممکن نزدیک می کند. (۱). حال با توجه به این موضوع که در تیم ملی، نمایندگان یک کشور در مسابقات بین المللی و جهانی حضور پیدا می کنند، نقش مربی به عنوان یک عامل کلیدی در موفقیت تیم ملی کشور، بسیار حائز اهمیت است. در مسابقات مختلف ورزشی وضعیت تیم برای کسب پیروزی یا شکست به تصمیمات مربی بستگی داشته بدین صورت که با یک تصمیم می توان شکست را به پیروزی

1Frandsen

2Davis

3Halmvik

4Asian Football Confederation

تبدیل یا برعکس تیم را از برتری در بازی محروم نمود. این نشان از اهمیت شغل مربیگری و تاثیر انتخاب یک مربی لایق برای سمت مربیگری و تاثیر انتخاب یک مربی واجد شرایط و لایق در موفقیت تیم های ورزشی، داشتن معیارهایی برای انتخاب مربیان در سطح ملی، مسئولان را در انتخاب افراد شایسته این پست یاری خواهد نمود. مقوله انتخاب مربیان شایسته برای تصدی مربیگری تیم های مختلف ورزشی از دیر باز مورد توجه مسئولین کشور بوده است و در سطح مربیگری تیم های ملی، تعامل مضاعفی را طلب می نماید(۴).

اگر چه ویژگی های مربیان رشته های دیگر مانند والیبال، کشتی، شطرنج، هندبال، شنا، شیرجه و واترپلو و بسکتبال در تحقیقات مختلف اولویت بندی شده است اما در رشته پر طرفدار و محبوب فوتبال این کار انجام نشده است. در نهایت این پژوهش نیز برآن است تا به یک معیار علمی جهت انتخاب مربیان تیم های ملی فوتبال دست یابد به نحوی که تمامی معیارهای فنی، مدیریتی، اجتماعی، شخصیتی مربیان را مورد ارزیابی قرار دهد. همچنین در تحقیق تلاش شده است تا نقش هرکدام از این عوامل و درجه تاثیر آنها از نظر اعضای مجمع فدراسیون فوتبال کشور، مربیان شاغل در کشور که دارای بالاترین مدرک مربی گری بوده و اساتید تربیت بدنی که تحقیقات خوبی در زمینه رشته فوتبال انجام داده اند را تعیین نماید تا بر اساس آن انتخاب مربیان تیم ملی با سهولت و بهره گیری از یک ابزار علمی امکان پذیر گردد.

روش تحقیق

در این مطالعه توصیفی - پیمایشی ۸۷ نفر از اعضای مجمع فدراسیون فوتبال (۳۶ نفر)، مربیان درجه یک کشور که اکثرا سابقه فعالیت در تیم ملی و لیگ برتر را دارا می باشند (۳۵ نفر)، اساتید برجسته تربیت بدنی (۱۶ نفر) که سابقه تحقیق در امر فوتبال داشته اند به صورت میدانی وارد مطالعه شده اند. اطلاعات با استفاده از پرسشنامه ارائه شده توسط وحدت و همکاران در سال ۱۳۸۶ که برای انتخاب مربیان دوومیدانی کشور و همچنین توسط منظمی و همکاران در سال ۱۳۹۲ که برای تعیین معیارهای مربیان ملی والیبال کشور تهیه شده بود، جمع آوری شدند و پایایی آن (A=0/94) مورد تایید قرار گرفت.

متغیر های مستقل و ملاک در تحقیق حاضر عبارت بودند از ویژگی های جمعیت شناختی پاسخگویان و موقعیت و جایگاه شغلی و اجتماعی آنها که براساس آن در گروه های سه گانه قرار گرفته اند. همچنین، دیدگاه پاسخگویان در مورد ابعاد و ویژگی های انتخاب مربیان ملی فوتبال کشور، متغیر های وابسته این تحقیق هستند. شاخص های مورد نظر به ترتیب فنی ۱۲ سوال، مدیریتی ۹ سوال، شخصیتی ۱۰ گویه و اجتماعی نیز ۹ سوال را به خود اختصاص داده اند. اطلاعات حاصل، پس از کد گذاری، وارد نرم افزار آماری SPSS شد. اطلاعات به دست آمده از طریق آمار توصیفی و آزمون های تحلیل واریانس یک طرفه، آزمون ANOVA و آزمون های نان پارامتریک فریدمن، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. سطح معنی داری کوچکتر از $P=0/05$ در نظر گرفته شد.

نتایج

بیشترین میانگین در اعضای مجمع فدراسیون فوتبال به روسای هیئت های فوتبال استانی با ۴۵/۷ درصد را به خود اختصاص داده و سپس مدیران عامل باشگاههای لیگ برتر یا دسته اول با میانگین ۴۰ درصد در رتبه بعدی قرار دارند. از نظر سابقه نیز بیشترین میانگین به سابقه کمتر از ۱۰ سال اختصاص پیدا نموده است. در مدیران مورد بررسی ۸۲/۹ درصد دارای مدرک تحصیلی مرتبط با تربیت بدنی نمی باشند.

در خصوص مربیان ۹۷/۲ درصد افراد دارای بالاترین مدرک مربیگری می باشند. و از نظر سابقه مربیگری نیز بیشترین میانگین با رقم ۴۱/۷ درصد به سابقه ۲۱ تا ۳۰ سال اختصاص پیدا نموده است. در خصوص سابقه فعالیت مربیان نیز ۳۶ درصد آنها سابقه مربیگری در رده ملی و یا لیگ برتر و ۳۳/۳ نیز سابقه فعالیت در دسته اول فوتبال کشور را دارا می باشند.

در اساتید تربیت بدنی بیشترین میانگین در سابقه تدریس به کمتر از ۱۰ سال اختصاص پیدا نمود و از لحاظ مرتبه علمی بیشترین مورد با ۶۸/۸ درصد به استادیار اختصاص پیدا نمود. لازم به ذکر است که تمامی اساتید سابقه فعالیت در فوتبال را دارا می باشند و در خصوص مقایسه دیدگاههای اساتید، مربیان و مدیران درباره شاخصهای انتخاب مربیان فوتبال، اختلاف معناداری بین شاخص فنی، شاخص مدیریتی، شاخص شخصیتی و شاخص اجتماعی وجود داشت ($p < 0/05$) که اطلاعات مورد نیاز در جدول ۱ موجود می باشد.

جدول ۱. نتایج آزمون ANOVA در خصوص مقایسه دیدگاه‌های اساتید، مربیان و مدیران درباره شاخص‌های انتخاب مربیان فوتبال

شاخص	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	P
فنی	بین گروهی	۲	۸۴/۱۹	۳/۴۰	۰/۰۳۸
	درون گروهی	۸۴	۲۴/۷۰		
	مجموع	۸۶			
مدیریتی	بین گروهی	۲	۷۰/۴۴	۴/۰۴	۰/۰۲۱
	درون گروهی	۸۴	۱۷/۴۱		
	مجموع	۸۶			
اجتماعی	بین گروهی	۲	۱۱۳/۹۷	۸/۳۶	۰/۰۰۱
	درون گروهی	۸۴	۱۳/۶۲		
	مجموع	۸۶			
شخصیتی	بین گروهی	۲	۱۴۱/۴۲	۱۰/۲۰	۰/۰۰۱
	درون گروهی	۸۴	۱۳/۸۵		
	مجموع	۸۶			

اولویت بندی شاخص های انتخاب مربیان فوتبال از دیدگاه کلیه پاسخگویان به ترتیب شاخص های فنی، مدیریتی، شخصیتی و اجتماعی می باشد.

همانگونه که جدول ۲ نشان می دهد، اولویت بندی گویه های شاخص فنی انتخاب مربیان فوتبال از دیدگاه کلیه پاسخگویان ، به ترتیب شامل داشتن مطالعه و دانش روز، داشتن دانش و آگاهی از انواع تکنیک های ورزشی، داشتن مدرک معتبر مربیگری، توانایی در برنامه ریزی و طراحی تمرین کوتاه مدت و بلند مدت، توانایی در به کارگیری دانش خود در عمل، آشنایی با قوانین و مقررات و احترام به داور، داشتن آمادگی جسمانی مطلوب برای حضور در جلسات تمرین و نشان دادن مهارتها، قابلیت مربیگری در تمامی رده های مختلف سنی، آشنایی با مبانی کمکهای اولیه و آسیبهای ورزشی، آشنایی نسبی با مکمل های مجاز و غیر مجاز جهت هدایت ورزشکاران، تسلط نسبی به یک زبان خارجی و آشنایی و اطلاع از علوم تخصصی ورزشی از قبیل فیزیولوژی، بیو مکانیک ، رشد و تکامل و... بود.

جدول ۲. اولویت بندی گویه های شاخص فنی انتخاب مربیان فوتبال از دیدگاه کل پاسخگویان

شاخص	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	میانگین رتبه
داشتن مطالعه و دانش روز	۸۷	۴/۴۵	۰/۶۴۵	۸/۰۹
داشتن دانش و آگاهی از انواع تکنیک های ورزشی	۸۷	۴/۴۵	۰/۷۴۲	۷/۸۴
داشتن مدرک معتبر مربیگری	۸۷	۴/۴۵	۰/۶۷۸	۷/۸۳
توانایی در برنامه ریزی و طراحی تمرین کوتاه مدت و بلند مدت	۸۷	۴/۴۴	۰/۶۱۹	۷/۷۴
توانایی در به کارگیری دانش خود در عمل	۸۷	۴/۴۳	۰/۶۰۳	۷/۶۰
آشنایی با قوانین و مقررات و احترام به داوری	۸۷	۴/۳۸	۰/۵۹۵	۷/۵۹
داشتن آمادگی جسمانی مطلوب برای حضور در جلسات تمرین و نشان دادن مهارتها	۸۷	۴/۰۷	۰/۶۴۳	۶/۱۱
آشنایی با مبانی کمکهای اولیه و آسیبهای ورزشی	۸۷	۳/۹۳	۰/۷۸۹	۵/۴۸
قابلیت مربیگری در تمامی رده های مختلف سنی	۸۷	۳/۹۰	۰/۸۹۰	۵/۴۸
آشنایی نسبی با مکمل های مجاز و غیر مجاز جهت هدایت ورزشکاران	۸۷	۳/۸۹	۰/۸۴۱	۵/۴۲
تسلط نسبی به یک زبان خارجی	۸۷	۳/۶۳	۰/۹۵۴	۴/۴۸
آشنایی و اطلاع از علوم تخصصی ورزشی از قبیل فیزیولوژی، بیومکانیک، رشد و تکامل و...	۸۷	۳/۶۶	۰/۷۹۰	۴/۳۴

براساس جدول ۳ اولویت بندی گویه های شاخص مدیریتی از دیدگاه کلیه پاسخگویان، به ترتیب شامل توانایی ایجاد نظم و انضباط در محیط ورزشی، استفاده از موثر ترین شیوه های رهبری و مدیریت برای راهنمایی و هدایت ورزشکاران، توانایی قدرت تصمیم گیری به موقع در هنگام مواجه با بحران، استفاده از قدرت جاذبه شخصی برای نفوذ در ورزشکاران و ایجاد علاقه در آنها، کنترل و نظارت مستقیم بر اجرای برنامه های ورزشی بر اساس اهداف، چگونگی توجه به نیازهای خاص همه ورزشکاران، توانایی تشخیص نیازها و انتظارات ورزشکاران، توانایی استفاده از سیستم پاداش و تنبیه در مواقع خاص، وجود سیستم ارزیابی رضایت ورزشکاران برای مربی بود.

جدول ۳. اولویت بندی گویه های شاخص مدیریتی انتخاب مربیان فوتبال از دیدگاه کل پاسخگویان

شاخص	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	میانگین رتبه
توانایی ایجاد نظم و انضباط در محیط ورزشی	۸۷	۴/۶۶	۰/۵۲۴	۷/۱۲
استفاده از موثر ترین شیوه های رهبری و مدیریت برای راهنمایی و هدایت ورزشکاران	۸۷	۴/۵۳	۰/۵۸۷	۶/۴۵
توانایی قدرت تصمیم گیری به موقع در هنگام مواجهه با بحران	۸۷	۴/۴۸	۰/۵۸۸	۶/۲۹
استفاده از قدرت جاذبه شخصی برای نفوذ در ورزشکاران و ایجاد علاقه در آنها	۸۷	۴/۴۳	۰/۶۷۶	۶/۱۱
کنترل و نظارت مستقیم بر اجرای برنامه های ورزشی بر اساس اهداف	۸۷	۴/۳۷	۰/۶۳۱	۵/۸۲
ارزیابی از کار خود و ورزشکاران در پایان سال یا دوره	۸۷	۴/۲۱	۰/۷۴۹	۵/۱۰
چگونگی توجه به نیازهای خاص همه ورزشکاران	۸۷	۴/۱۴	۰/۶۱۳	۴/۷۶
توانایی تشخیص نیازها و انتظارات ورزشکاران	۸۷	۴/۱۳	۰/۶۲۵	۴/۶۹
توانایی استفاده از سیستم پاداش و تنبیه در مواقع خاص	۸۷	۴/۰۵	۰/۶۶۳	۴/۴۰
وجود سیستم ارزیابی رضایت ورزشکاران برای مربی	۸۷	۳/۹۸	۰/۸۰۷	۴/۲۶

با توجه به جدول ۴، از نظر کلیه پاسخگویان شاخصهای شخصیتی به ترتیب شامل داشتن اعتماد به نفس بالا برای مربیگری، داشتن نگرش حرفه ای به مربیگری و علاقه شخصی، داشتن ذهنی خلاق، پویا و مبتکر در اجرای برنامه های تمرینی، رازداری، امانتداری و سنگ صبور بودن برای ورزشکاران، داشتن روحیه مثبت اندیشی و انتقال آن به ورزشکاران، توانایی کنترل استرس و آرامسازی ورزشکاران در هنگام مسابقه، سخت کوشی، توانایی تدریس و انتقال مفاهیم کلیدی به تمام رده های سنی، داشتن جذابیت ظاهری و تیپ مناسب می باشد.

جدول ۴. اولویت بندی گویه های شاخص شخصیتی انتخاب مربیان فوتبال از دیدگاه کل پاسخگویان

شاخص	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	میانگین رتبه
داشتن اعتماد به نفس بالا برای مربیگری	۸۷	۴/۶۱	۰/۵۷۸	۶/۱۸
داشتن نگرش حرفه ای به مربیگری و علاقه شخصی	۸۷	۴/۴۷	۰/۶۹۶	۵/۶۴
داشتن ذهنی خلاق ، پویا و مبتکر در اجرای برنامه های تمرینی	۸۷	۴/۴۴	۰/۶۹۴	۵/۴۷
رازداری ، امانتداری و سنگ صبور بودن برای ورزشکاران	۸۷	۴/۴۳	۰/۶۰۳	۵/۳۶
داشتن روحیه مثبت اندیشی و انتقال آن به ورزشکاران	۸۷	۴/۴۰	۰/۶۷۳	۵/۳۲
توانایی کنترل استرس و آرامسازی ورزشکاران در هنگام مسابقه	۸۷	۴/۲۴	۰/۸۰۶	۴/۸۹
توانایی تدریس و انتقال مفاهیم کلیدی به تمام رده های سنی	۸۷	۴/۱۴	۰/۸۷۲	۴/۳۳
سخت کوشی	۸۷	۴/۰۹	۰/۹۷۲	۴/۵۲
داشتن جذابیت ظاهری و تیپ مناسب	۸۷	۳/۷۸	۰/۸۵۵	۳/۳۰

در نهایت در شاخصهای اجتماعی اولویت بندی گویه ها به این ترتیب بود که وقت شناسی مربی برای حضور به موقع در جلسات تمرین در رتبه اول، عدم استفاده از کلمات توهین آمیز و ناپسند به ورزشکاران، احترام به ورزشکاران و مراجعین، توانایی برانگیختن ورزشکاران جهت دستیابی به حداکثر توانایی خود، مورد احترام بودن و مقبولیت از طرف ورزشکاران ، مسئولین و مردم، میزان توانایی در کار کردن با دیگران و تحمل افراد، توانایی برقراری ارتباط و پاسخگویی به مجامع ورزشی و رسانه ها، سختگیری نسبت به ورزشکاران برای انجام تمرینات، عضویت در مجامع بین المللی و جهانی از نظر کلیه پاسخگویان در رتبه بعدی قرار داشتند.

جدول ۵. اولویت بندی گویه های شاخص اجتماعی انتخاب مربیان فوتبال از دیدگاه کل پاسخگویان

شاخص	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	میانگین رتبه
وقت شناسی مربی برای حضور به موقع در جلسات تمرین	۸۷	۴/۷۱	۰/۶۰۸	۶/۶۴
عدم استفاده از کلمات توهین آمیز و ناپسند به ورزشکاران	۸۷	۴/۴۸	۰/۹۷۳	۵/۹۹
احترام به ورزشکاران و مراجعین	۸۷	۴/۴۷	۰/۶۲۶	۵/۶۲
توانایی برانگیختن ورزشکاران جهت دستیابی به حداکثر توانایی خود	۸۷	۴/۴۷	۰/۶۴۴	۵/۶۱
مورد احترام بودن و مقبولیت از طرف ورزشکاران، مسئولین و مردم	۸۷	۴/۳۳	۰/۶۷۶	۵/۱۱
میزان توانایی در کار کردن با دیگران و تحمل افراد	۸۷	۴/۱۸	۰/۶۳۸	۴/۵۲
توانایی برقراری ارتباط و پاسخگویی به مجامع ورزشی و رسانه ها	۸۷	۴/۱۷	۰/۶۶۸	۴/۵۲
سختگیری نسبت به ورزشکاران برای انجام تمرینات	۸۷	۴/۰۹	۰/۸۱۶	۴/۳۴
عضویت در مجامع بین المللی و جهانی	۸۷	۳/۳۳	۱/۰۷۵	۲/۶۵

با توجه به اطلاعات ارائه شده توسط تحقیق مشابه در رشته والیبال (جدول ۶)، مشاهده می گردد اولویت اول و دوم در رشته والیبال شاخص مدیریتی و فنی است اما این موضوع در رشته فوتبال بر عکس اتفاق افتاده است و شاخص فنی اولویت اول و شاخص مدیریتی در رتبه دوم قرار دارد. در اولویتهای سوم و چهارم نیز در رشته فوتبال شاخص شخصیتی و اجتماعی قرار دارند که این مورد در رشته والیبال بدین صورت است که شاخص اجتماعی از نظر پاسخگویان نسبت به شاخص شخصیتی از اهمیت بیشتری برخوردار می باشد

جدول شماره ۶: بررسی شاخصهای انتخاب مربیان ملی در رشته های والیبال و فوتبال

شاخص	والیبال	فوتبال
فنی	آشنایی و اطلاع از علوم تخصصی ورزشی از قبیل فیزیولوژی، بیومکانیک، رشد و تکامل	داشتن مطالعه و دانش روز
	آشنایی با قوانین و مقررات و احترام داوری	داشتن دانش و آگاهی از انواع تکنیک های ورزشی
	داشتن مدرک معتبر مربیگری	داشتن مدرک معتبر مربیگری
مدیریتی	توانایی ایجاد نظم و انضباط در محیط ورزشی	توانایی ایجاد نظم و انضباط در محیط ورزشی
	استفاده از موثر ترین شیوه های رهبری و مدیریت برای راهنمایی و هدایت ورزشکاران	استفاده از موثر ترین شیوه های رهبری و مدیریت برای راهنمایی و هدایت ورزشکاران
	کنترل و نظارت مستقیم بر اجرای برنامه های ورزشی بر اساس اهداف	توانایی قدرت تصمیم گیری به موقع در هنگام مواجه با بحران
شخصیتی	داشتن ذهنی خلاق ، پویا و مبتکر در اجرای برنامه های تمرینی	داشتن اعتماد به نفس بالا برای مربیگری
	داشتن نگرش حرفه ای به مربیگری و علاقه شخصی	داشتن نگرش حرفه ای به مربیگری و علاقه شخصی
	سخت کوشی	داشتن ذهنی خلاق ، پویا و مبتکر در اجرای برنامه های تمرینی
اجتماعی	وقت شناسی مربی برای حضور به موقع در جلسات تمرین	وقت شناسی مربی برای حضور به موقع در جلسات تمرین
	احترام به ورزشکاران و مراجعین	عدم استفاده از کلمات توهین آمیز و ناپسند به ورزشکاران
	سختگیری نسبت به ورزشکاران برای انجام تمرینات	احترام به ورزشکاران و مراجعین

با توجه به جدول فوق در شاخص فنی در رشته والیبال گویه آشنایی و اطلاع از علوم تخصصی ورزشی از قبیل فیزیولوژی، بیومکانیک، رشد و تکامل و... در رتبه اول قرار دارد که این گویه در رشته فوتبال در رتبه آخر از نظر پاسخگویان قرار دارد. در صورتی که داشتن مطالعه و دانش روز از نظر پاسخگویان در رشته فوتبال بیشترین الویت را دارا می باشد که این گویه در رشته والیبال در رده آخر قرار دارد. دومین اولویت پاسخگویان در رشته والیبال در خصوص شاخص فنی آشنایی با قوانین و مقررات و احترام داوری می باشد که این گویه در رشته فوتبال در رتبه ششم قرار دارد در حالی که اولویت دوم در رشته فوتبال داشتن دانش و آگاهی از انواع تکنیک های ورزشی می باشد که در رشته والیبال این گویه در شاخص فنی دارای اولویت دهم قرار دارد. داشتن مدرک مربیگری معتبر در هر دو رشته الویت سوم شاخص فنی می باشد.

در خصوص شاخص مدیریتی گویه های توانایی ایجاد نظم و انضباط در محیط ورزشی و استفاده از موثر ترین شیوه های رهبری و مدیریت برای راهنمایی و هدایت ورزشکاران به ترتیب اولویت اول و دوم هر دو رشته هستند اما اولویت سوم در رشته فوتبال توانایی قدرت تصمیم گیری به موقع در هنگام مواجه با بحران بود که این موضوع در رشته والیبال در رتبه هفتم قرار داشت. اما رتبه سوم در رشته والیبال که کنترل و نظارت مستقیم بر اجرای برنامه های ورزشی بر اساس اهداف بود در رشته فوتبال در رده پنجم قرار دارد.

اولویت دوم در شاخص شخصیتی که همان داشتن نگرش حرفه ای به مربیگری و علاقه شخصی می باشد در دو رشته مشابه یکدیگر بود. اما اولویت اول در رشته فوتبال داشتن اعتماد به نفس بالا برای مربیگری می باشد که در رشته والیبال جایگاه چهارم را به خود اختصاص داده است. در حالی که اولویت سوم رشته فوتبال که داشتن ذهنی خلاق، پویا و مبتکر در اجرای برنامه های تمرینی می باشد اولویت اول رشته والیبال از نظر کلیه پاسخگویان بوده است. رتبه سوم در این شاخص در رشته والیبال سخت کوشی عنوان شده است که در رشته فوتبال از جایگاه خوبی برخوردار نبوده است و رتبه ماقبل آخر را به خود اختصاص داده است.

وقت شناسی مربی برای حضور به موقع در جلسات تمرین رتبه اول را از نظر تمام پاسخگویان رشته فوتبال و والیبال در شاخص اجتماعی به خود اختصاص داده است. اولویت سوم در رشته فوتبال که احترام به ورزشکاران و مراجعین در این شاخص می باشد، جایگاه دوم را در رشته والیبال دارا می باشد. اما اولویت دوم رشته فوتبال در رشته والیبال در اولویت ششم قرار گرفته است. در پایان نیز اولویت سوم رشته والیبال در جایگاه هشتم در رشته فوتبال قرار دارد.

بحث و نتیجه گیری

نتایج به دست آمده نشان می دهد که هر یک از ویژگی های مربیگری، به طور جداگانه از اهمیت و ارزش بالایی برخوردارند. این ابعاد که دارای معیار های ریزتری هستند، نمایانگر بسیاری از ویژگی های مربیان است که در اکثر تحقیقات و مقالات علمی به آنها اشاره شده است و در انتخاب و ارزشیابی مربیان در سطوح مختلف از آنها استفاده می شود. با توجه به اینکه در بیشتر شاخص های مربیگری، میانگین امتیازات داده شده به این ویژگی ها، نسبتا بالاست. این موضوع، مجددا اهمیت بالای همه این ویژگی ها را تایید می کند. اما اولویت بندی این ویژگی ها، این مطلب را بیان می کند که در ارزشیابی مربیان ملی فوتبال، اولویت اول از درجه اهمیت بیشتری برخوردار است، بنابراین باید امتیاز بیشتری را برای آن در نظر گرفت، همین طور اولویت های بعدی به همین ترتیب، یعنی هر ویژگی که دارای اولویت خاصی در بین سایر ابعاد است، باید امتیاز خاصی را به خود اختصاص دهد تا از این طریق بتوانیم ویژگی های مربی در سطح ملی را مشخص نماییم.

از سوی دیگر نتایج این مطالعه همچون مطالعات دیگر بیانگر این است که تنها یک ویژگی، عامل موفقیت و ارزیابی مربی محسوب نمی شود و هر کدام به نوعی در موفقیت و عملکرد مربیان نقش دارند به همین ترتیب، یک ویژگی، در

انتخاب مربیان شایسته و کارآمد، موثر نیست و باید مجموعه ای از ویژگی ها و خصایص در مربی جمع شوند تا وی را کارآمد و لایق جلوه دهد.

در اولویت بندی ویژگی های مربیگری، شاخص فنی یا همان مهارت فنی از دیدگاه پاسخگویان رتبه نخست را به خود اختصاص داده است. مهارت هایی که مستلزم درک و تسلط فرد در یک فعالیت ورزشی به خصوص فعالیت هایی را که در برگیرنده شیوه ها، فرایندها، طرز عمل و تکنیک هاست، مهارت فنی می نامند. به طوری که مهارت های فنی مربی شامل احاطه و تسلط مربی به تکنیک ها و فنون رشته ورزشی خود می باشد. در تعیین مربیان بر اساس این شاخص داشتن دانش و مطالعه روز ، آگاهی از تکنیک های ورزشی و مدرک مربیگری معتبر مورد نظر قرار گیرد. در تحقیق دیگری به ویژگی های یک مربی موفق و کارآمد به طور ویژه به توانایی های فنی مربی اشاره شده است و بیان شده است که یک مربی موفق بایستی قادر به تجزیه و تحلیل مهارت های بازیکنان باشد (۱۴). محقق دیگری داشتن دانش کافی در زمینه رشته ورزشی را موجب موفقیت یک مربی دانسته است (۱۵). لازم به ذکر است که نتایج تحقیق با تحقیقاتی مشابه که توسط کهندل (۱۳۷۹) در رشته ورزشی، تبریزی (۱۳۸۱) در کشتی، شفیعی (۱۳۸۶) در شنا، شیرجه و واترپلو، ابراهیم زاده (۱۳۸۷) در شطرنج، منظمی (۱۳۹۲) در والیبال و رضایی (۱۳۹۳) در بسکتبال انجام شده است، همخوانی ندارد. اما تا حدودی با تحقیقات نصیری (۱۳۸۸) در هندبال مطابقت دارد (۷،۳،۶،۱،۸،۴،۹).

شاخص مدیریتی دومین اولویت را در انتخاب مربیان ملی فوتبال را به خود اختصاص داده است. شماری از محققین به نقش و اهمیت این مهارتها در موفقیت مربیان ورزشی اشاره نموده اند: فرانک دیک^۱ (۱۹۹۲) به اهمیت و توانایی مربی و مدیر، در میزان موفقیت ورزشی اشاره می کند و معتقد است برای این که ورزشکار در سیر صعودی صحیح برای پیشرفت قرار بگیرد، باید مربی و مدیر تیم تسهیلات آن را فراهم سازند. او تغییر شیوه رهبری را تحت عنوان " شیوه مدیریتی مربی " مورد توجه قرار داده است (۱۴). برای اولویت بندی مربیان بر اساس این شاخص توانایی ایجاد نظم و انضباط در محیط ورزشی، استفاده از موثر ترین شیوه های رهبری و مدیریت برای راهنمایی و هدایت ورزشکاران و توانایی قدرت تصمیم گیری به موقع در هنگام مواجهه با بحران بیش از شاخص های دیگر مورد توجه قرار گیرد. در تحقیقات مشابه توسط نصیری (۱۳۸۸) در هندبال و رضایی (۱۳۹۳) در بسکتبال به عنوان الویت اول ذکر شده است و در دیگر تحقیقات نیز اولویت های بعدی را به خود اختصاص داده است (۹،۴).

سومین اولویت از نظر پاسخگویان شاخص شخصیتی می باشد. این شاخص در تحقیقات کهندل (۱۳۷۹) در رشته ورزشی، تبریزی (۱۳۸۱) در کشتی به عنوان مهم ترین معیار عنوان شده است اما در تحقیقات دیگر از درجه اهمیت پایینتری برخوردار است که با نتایج این تحقیق تا حدودی همخوانی دارد (۷،۳).

شاخص اجتماعی به عنوان آخرین اولویت برای انتخاب مربیان ملی فوتبال کشور از نظر تمامی پاسخگویان اعلام شده است. نتایج در خصوص این شاخص با تحقیقات انجام شده در رشته والیبال همخوانی نداشته است. پایین بودن درجه اهمیت این شاخص در تمامی تحقیقات مشابه بیان شده است.

در جمع بندی نهایی، باید گفت که تمامی محققین با بررسی معیارهای انتخابی مربیان در رشته های مختلف، اهمیت این معیارها و تاثیر آنها بر موفقیت مربیان را مورد توجه قرار داده اند. بدیهی است هر کدام از این معیارها در موفقیت مربیان ملی نقش دارند و تعیین اولویت ابعاد مربیگری به معنی ناچیز بودن اهمیت ابعادی که در انتهای جدول قرار گرفته اند، نیست. در این تحقیق، سعی شده است تا ابزار مناسبی برای انتخاب مربیان ملی فوتبال کشور در رده های مختلف معرفی شود که دربرگیرنده تمامی ویژگی های مورد نظر باشد.

به نظر می رسد در مقوله انتخاب مربیان تیم ملی و ضرورت نگاه عادلانه و پژوهش محور به این موضوع و مقتضیات حاکم بر فدراسیون فوتبال، توجه به نتایج این تحقیق و سایر پژوهش هایی که در این حوزه انجام شده است، اجتناب ناپذیر است. به ویژه توجه کافی به بعد ویژگی های فنی و مهارت های مدیریتی به عنوان اولین و دومین اولویت به لحاظ اهمیت از دیدگاه پاسخگویان نیازمند توجه جدی است.

بی تردید، نتایج این تحقیق می تواند مورد استفاده گروه ها و افرادی که به طور مستقیم در انتخاب مربیان ملی فوتبال کشور (فدراسیون فوتبال جمهوری اسلامی ایران) قرار گیرد و پژوهشگران تلاش نموده اند تا دسته بندی مناسبی از معیارهای انتخاب مربیان تیم ملی تهیه کنند و سپس با تجزیه و تحلیل نتایج به دست آمده از پرسشنامه تحقیق، درجه اهمیت آنها مشخص شود و شایسته است نتایج به دست آمده در انتخاب مربیان تیم های ملی مورد استفاده قرار گیرد.

منابع:

- ۱- اسدی، حسن، ابراهیم زاده، محمد تقی، مهرزاد، سعیدآذری، زهرا (۱۳۹۲). "طراحی و تدوین معیارهای انتخاب مربیان تیم های ملی شطرنج"، پژوهشهای مدیریت ورزشی و علوم حرکتی، ۳(۵)، ۴۴-۲۹.
- ۲- اسماعیلی، محسن، طالب پور، مهدی، (۱۳۸۶)، "بررسی اولویت بندی و ارزشیابی ابعاد مربیگری در تیم های ملی ورزشی دانشگاهی کشور"، پژوهش در علوم ورزشی، شماره شانزدهم، ص ۹۲-۱۰۶.
- ۳- تبریزی، رضا (۱۳۸۱)، "اولویت بندی بعضی از ویژگی های مربیان از دیدگاه مربیان و کشتی گیران سطح ملی کشور"، نشریه حرکت شماره ۱۱: ۱۱۹-۱۳۱.

- ۴- رضایی، زهره، اسدی، نوید، سمیعی، فرشته، (۱۳۹۳)، "تدوین و اولویت بندی معیارهای انتخاب مربیان بسکتبال ایران"، اولین همایش ملی نقش ورزش در توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور، ملایر، ۱۵-۱.
- ۵- شفیعی، محسن، کهندل، مهدی، کسب پرست، مهدی، (۱۳۸۹)، "مقایسه معیارهای ارزیابی عملکرد مربیان تیم های دانشگاهی از دیدگاه مدیران و مربیان دانشگاه آزاد اسلامی"، فصلنامه علوم ورزش سال دوم، شماره چهارم، ص ۱۱۷-۱۳۱.
- ۶- شفیعی، محسن (۱۳۸۶)، "طراحی و تبیین الگوی انتخاب مربیان تیم های ملی شنا، شیرجه و واترپلو"، نشریه حرکت، شماره ۳۲، ۱۹-۳۶.
- ۷- کهندل، مهدی (۱۳۷۹)، "معیارهای انتخاب مربیان تیم های ملی در چند ورزش گروهی"، پایان نامه دکتری، ۱۲۵-۱.
- ۸- منظمی، امیر حسین، سوخته زاری، سعید، حدادی، فرح، رستمی نژاد، مظهر، گودرزی، محمود، اشرفی حافظ، اصغر، (۱۳۹۲)، "تدوین معیار های انتخاب مربیان ملی والیبال کشور، پژوهش های کاربردی در مدیریت ورزشی"، سال دوم، شماره ۲ (۶ پیاپی)، ص ۱۰۹-۱۱۸.
- ۹- نصیری، خسرو، خبیری، محمد، سجادی، نصرالله، کاظم نژاد، انوشیروان، (۱۳۸۸)، "تحلیل و مدل سازی ارزیابی مربیان تیم های ملی هندبال ایران"، نشریه حرکت (مدیریت ورزشی)، شماره یک، ص ۱۱۹-۱۴۰.
10. Amorose , a.j., & Anderson-Butcher, D. (2007). "Autonomy-supportive coaching and self-determined motivation in high school and college athletes": A test of self-determination theory. *Psychology of Sport and Exercise*, 8(5), 654-670.
- 11- Asian football confederation. AFC. (2003). "A License Coaching" A ward. 1-22.
12. Davis , Louise; Sophia & Marc-Andre, K. lafreniere., (2013), "An Attachment Theory Perspective in the Examination of Relational Processes Associated With Coach-Athlete Dyads". *JOURNAL OF Sport Exercise and psychology*. 79-94
13. Denton , C. A., Swanson, E. A., & Mathes, P. G., (2007). "Assessment-based instructional coaching provided to reading intervention teachers". *Reading and Writing* , 20(6), 569-590.
- 14- Dick, Frank. (1992). "A coach style of management for the development of individuals", *Federation*, By: I, A, A, F 7, (1): 15-17.
15. Frandsen, L. W., Dijksterhuis, G. B., Martens, H., & Martens, M. (2007). "Consumer evaluation of milk authenticity explained both by consumer background characteristics and by product sensory descriptors". *Journal of Sensory Studies*, 22(6), 623-638.
16. Hollembeak, J., & Amorose, A J. (2005). "Perceived coaching behaviour and college athletes' intrinsic motivation": A test of self-determination theory. *Journal of Applied Sport Psychology*, 17(1), 20-36.